

VOORWOORD

Halfweg mei was ik aanwezig op een filosofisch congres te Brussel met als thema: *The Radical Enlightenment. The Big Picture and its Details*. De driedelige magistrale studie over de Nederlandse Verlichting van de Engelse historicus Jonathan Israel was er voorwerp van discussie. In deze reeks argumenteert Israel dat de 17de eeuwse Nederlandse Radicale Verlichting met denkers zoals Spinoza, Van den Enden, Bekker, de gebroeders Koerbagh, Meyer, allen auteurs die in het Nederlands publiceerden, een beslissende rol hadden in de verspreiding van de Verlichting in Europa. De prominente rol van deze Nederlandse denkers wordt misschien nog het best onderlijnd door Israels vergelijking van de toenmalige Nederlanden met het oude Athene. Hij beschrijft de Nederlanden als een relatieve vrijplaats vol diversiteit, waar verschillende filosofische en religieuze visies met elkaar in debat gingen. Israel maakt zich sterk dat deze Nederlandse Verlichting de hedendaagse Europese integratie mogelijk maakt. Toch wordt naar de Europese Unie en in het bijzonder het Bologna-akkoord gewezen als een bedreiging voor de *humanities* en de filosofie als een Europese denktraditie.

Zijn de *humanities*, de filosofie en in het bijzonder de Nederlandse taal als een taal van reflectie bedreigd? Opmerkelijk is dat de uitgeverij Van Wijnen – Franeker zich engageerde om Israels driedelige studie van om en bij de 3000 pagina's in het Nederlands te vertalen. Reeds twee delen zijn verschenen. Even opmerkelijk is hoe ik op dit congres een aantal buitenlandse professoren mocht ontmoeten, ik denk hierbij aan professor Winfried Schröder van de *Philips-Universität Marburg*, die zich het Nederlands eigen maakten om de primaire teksten van de radicale Nederlandse verlichters te kunnen lezen.

Hoe dan ook, ondanks de huidige academische druk om in het Engels te publiceren, blijft *De uil van Minerva* (VABB-SHW) koppig kiezen voor het Nederlands. Naast de mogelijkheid tot publiceren in de gewone nummers, biedt het ook elk jaar ruimte aan één of meerdere gashoofdredacteurs om in het Nederlands een relevant maatschappelijk probleem te onderzoeken. In die zin wil *De uil* blijvend op zoek gaan naar relevante verbanden tussen de *humanities* en de samenleving. Vorig jaar verzorgden prof. dr. Rob Devos en Luc Vanmarcke een nummer met als thema *Neomarxisme*. In voorliggend themanummer stellen dr. Jens De Vleminck en dr. Anton Froeyman de vraag naar de maatschappelijke positie van de *humanities*. Voor volgend jaar staat een themanummer over Joodse filosofie, onder gashoofdredactie van prof. dr. Luc Anckaert, in de steigers. Op deze wijze wil *De uil van Minerva*, in de mate van het mogelijke, een Atheense vrijplaats zijn waar authentiek kan, mag of zelfs moet gedacht worden. In die zin poogt *De uil* aan te sluiten bij een Europese traditie die meent dat in 'het weten dat we het niet-weten' een grond ligt voor een vorm van humaniteit.

In naam van de redactieraad wil ik dan ook dr. Jens De Vleminck en dr.

Anton Froeyman voor de gashoofdredactie van dit nummer bedanken. Tevens wil ik ook Luc De Mey, studiegebied directeur sociaal-agogisch werk van de Katholieke Hogeschool Vives, bedanken voor de financiële en logistieke steun voor de aan dit themanummer gekoppelde studiedag. Het getuigt van een inzicht in het belang van een open filosofische debatcultuur als middel voor het realiseren van een humane onderwijscultuur – onder andere, maar niet uitsluitend, in de *humanities*.

Henk Vandaele (Kemmel)